

Judikát NS 21 Cdo 4834/2010

Soud: Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí: 01/05/2012
Spisová značka: 21 Cdo 4834/2010
ECLI: ECLI:CZ:NS:2012:21.CDO.4834.2010.1
Typ rozhodnutí: ROZSUDEK
Heslo: Pracovní cesta
Pracovní úraz
Dotčené předpisy: § 190 odst. 1 předpisu č. 65/1965Sb. ve znění do 31.12.2006
§ 190 odst. 2 předpisu č. 65/1965Sb. ve znění do 31.12.2006
§ 25 předpisu č. 108/1994Sb. ve znění do 31.12.2006
§ 26 předpisu č. 108/1994Sb. ve znění do 31.12.2006
§ 38 odst. 1 předpisu č. 65/1965Sb. ve znění do 31.12.2006
Kategorie rozhodnutí: C

Podána ústavní stížnost

datum podání	spisová značka	soudce zpravodaj	výsledek	datum rozhodnutí
03/19/2012	III. ÚS 1039/2012	prof. JUDr. Jan Musil, CSc.	-	-

21 Cdo 4834/2010

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Zdeňka Novotného a soudců JUDr. Ljubomíra Drápala a JUDr. Mojmíra Putny v právní věci žalobce Ing. M. Š., CSc., zastoupeného JUDr. Janem Machem, advokátem se sídlem v Praze 1, Vodičkova č. 28, proti žalovanému CESNET - ZÁJMOMÉ SDRUŽENÍ PRÁVNICKÝCH OSOB se sídlem v Praze 6, Zikova č. 4, IČO 63839172, zastoupenému JUDr. Petrem Maiem, advokátem se sídlem v Praze 3, náměstí W. Churchilla č. 2, o odškodnění pracovního úrazu, za účasti Kooperativy pojišťovny, a.s., Vienna Insurance Group se sídlem v Praze 1, Templová č. 747, IČO 47116617, jako vedlejšího účastníka na straně žalovaného, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 19 C 231/2009, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. července 2010 č.j. 64 Co 84/2010-78, takto:

I. Dovolání žalobce se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.

O d ů v o d ě n í :

Žalobce se domáhal, aby mu žalovaný na odškodnění pracovního úrazu zaplatil na náhradě za bolest a ztížení společenského uplatnění a „dalších výdajích spojených s pracovním úrazem“ celkem 3,378.537,- Kč s úroky z prodlení, které v žalobě specifikoval. Žalobu odůvodnil tím, že ho žalovaný, u něhož pracoval na základě pracovní smlouvy ze dne 1.2.2005 jako výzkumný pracovník, vyslal na pracovní cestu na zahraniční odbornou konferenci v telemedicině konanou ve dnech 10. - 16.6.2006 v N. ve městě T. Ihned po přiletu do T. a ubytování na hotelu žalobce „po dohodě se zaměstnavatelem“ ještě též večer dne 10.6.2006 přibližně ve 21.00 hodin navštívil místo, kde se od následujícího dne měla konat konference, aby zde s jejími organizátory jednak vyřešil nesrovnalosti ohledně zaplaceného konferenčního poplatku a jednak, aby se domluvil na instalaci posteru druhý den

ráno, a také, „aby si podle pokynů zaměstnavatele dobře zmapoval cestu mezi svým hotelem a místem konání konference tak, aby 11.6.2006 mohl na konferenci včas a řádně dorazit a splnit zde pracovní úkoly, které měl uloženy“. Na zpáteční cestě z místa konání konference do hotelu, kde byl ubytován, žalobce utrpěl úraz – poškození zdraví, když byl bezdůvodně zezadu napaden útočníkem, který ho patrně srazil na zem a pěstí ho udeřil do pravého oka. Po příjezdu policie a záchranné služby byl žalobce odvezen do nemocnice v T., kde mu bylo 2x operováno pravé oko, a poté ve stabilizovaném stavu, ale (vzhledem k celoživotní tupozrakosti levého oka) „prakticky nevidomý“, se za pomoci manželky vrátil zpět do České republiky, kde se podrobil „další celé řadě lékařských zákroků včetně operace oka“. Protože v době, kdy došlo k jeho napadení a zranění, byl žalobce na zahraniční pracovní cestě a zde plnil pracovní úkoly, jedná se podle jeho názoru o pracovní úraz, za který podle ustanovení § 190 odst. 1 zák. práce „plně“ odpovídá žalovaný.

Obvodní soud pro Prahu 6 rozsudkem ze dne 30.9.2009 č.j. 19 C 231/2009-53 žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků, ani vedlejší účastník, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Soud prvního stupně z provedeného dokazování zjistil, že žalobce po příletu do místa konání zahraniční konference dne 10.6.2006, kam byl jako zaměstnanec žalovaného vyslán na pracovní cestu, „šel ve večerních hodinách navštívit konferenční centrum, aby vyjasnil platbu konferenčního poplatku a zmapoval si cestu do hotelu, kde byl ubytován“, a že „při návratu do hotelu nešel přímoou cestou a zastavil se na nábřeží, kde fotografoval a přitom byl napaden“. Protože podle ustanovení § 190 odst. 1 zák. práce pracovním úrazem je pouze takové poškození zdraví, které zaměstnanec utrpěl při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním, zabýval se soud prvního stupně tím, při jaké činnosti byl žalobce napaden, neboť – jak zdůraznil – „v praxi je zastáván názor“, že „je-li zaměstnanec vyslán na pracovní cestu, nelze považovat veškerou jeho činnost po dobu pracovní cesty za úkony, jež souvisí s plněním pracovních úkolů, mající časový, místní a zejména věcný poměr k výkonu závislé práce“, nýbrž že „průběh pracovní cesty se štěpí na více úseků, které z hlediska vztahů k plnění pracovních úkolů, či přímé souvislosti s ním, nemohou být posuzovány totožně“. Jestliže žalobce po příletu do místa konání konference navštívil kolem 22. hodiny konferenční centrum, pak „samotnou návštěvu konferenčního centra soud považuje za úkon potřebný k výkonu práce, který byl v přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů“. K napadení žalobce však došlo ve 23.35 hodin na nábřeží „na místě, které se nachází zcela mimo směr, ve kterém byl jeho hotel“, a v okamžiku, kdy se žalobce „ve svém osobním volnu zabýval fotografováním zajímavého přírodního úkazu – bílé noci“, tedy „soukromou aktivitou, jež nesouvisela s plněním pracovních úkolů“. Proto podle názoru soudu prvního stupně „žaloba není důvodná, neboť úraz žalobce nelze považovat za úraz pracovní“.

K odvolání žalobce Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 8.7.2010 č.j. 64 Co 84/2010-78 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl, že žádný z účastníků, včetně vedlejšího účastníka, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Odvolací soud vycházel ze zjištění, že žalobce, který byl vyslán zaměstnavatelem na pracovní cestu, přicestoval ve večerních hodinách do místa konání konference, a po ubytování v hotelu „se zhruba před 22.00 hodinou vydal na prohlídku města a navštívil i kongresové centrum“, při zpáteční cestě do hotelu byl napaden n. občanem K. J., který žalobci způsobil závažná mnohačetná poranění. Podle „přesvědčení odvolacího soudu ve smyslu právních předpisů platných v době škodné události (§ 190 odst. 1 a 2 zák. práce, § 25 nařízení vlády č. 108/1994 Sb.), které soud prvního stupně správně aplikoval, nelze incident považovat za pracovní úraz“, neboť „od okamžiku, kdy se žalobce ubytoval v hotelu, do doby vstupu na určené místo konání konference, a to v den určený pro prezentaci účastníků (neděle 11.6.2006 od 10.00 hodin), nevykonával činnost související s výkonem jeho práce či předmětem jeho pracovní cesty“. Následně tvrzení žalobce, že plnil příkaz zaměstnavatele a šel v pozdních nočních hodinách mapovat trasu a prokázat předem pořadatelům oprávněnost své účasti na konferenci, se odvolacímu soudu „jeví jako účelová reakce na negativní postoj vedlejšího účastníka k řešení události“, kdy navíc „se nepodává, že přímý nadřízený žalobci takový pokyn dal“, a „pokud právník žalovaného doporučil žalobci co nejdříve řešit nesrovnalosti s identifikací registračního poplatku, lze souhlasit s vedlejším účastníkem v tom, že nemohl mít na mysli, aby tak žalobce učinil bezprostředně po příletu, když pořadatelé konference vyhradili vyřizování veškerých formalit na neděli 10 až 18.00 hodin“. Rovněž tvrzení žalobce, že „fotografování míst, kde se konference konala, měla přímou souvislost s plněním pracovních úkolů žalobce“, odvolací soud odmítl s odůvodněním, že „u žalovaného se fotografie do zpráv o služebních cestách nezakládaly a tato činnost nebyla žalobci uložena“. Odvolací soud se „ztotožnil“ s právním názorem soudu prvního stupně, že „tato aktivita bezprostředně nesouvisela s plněním pracovního úkolu, kterým byl pověřen vedoucím zaměstnancem“, a uzavřel, že „veškeré konání žalobce před nešťastným incidentem nepovažuje za jednání v souvislosti s pracovní cestou“, a že „proto v případě úrazu žalobce nejde o pracovní úraz, na nějž by se vztahovalo zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za pracovní úrazy a nemoci z povolání“.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jehož přípustnost dovozoval z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. S poukazem na skutečnost, že „publikovaná judikatura se dosud příliš nezabývá problematikou odpovědnosti zaměstnavatele za škodu způsobenou zaměstnanci při pracovní cestě do ciziny“, považoval dovolatel za otázky zásadního právního významu, „zda za situace, kdy byl zaměstnavatelem vyslán na konferenci a s organizátory konference v předvečer jejího konání v místě, kde se měla konat, řešil organizační problém, jde či nejde o činnost přímo související s plněním pracovních úkolů“, a „zda, pokud při cestě z místa, kde vyřizoval služební – pracovní záležitost, do hotelu, kde je ubytován, dojde ke zranění, jde o pracovní úraz či nikoli“. Podle jeho názoru „se zde neuplatní zásada, že cesta z práce a do práce není plněním pracovních úkolů“, jestliže žalobce „odcházel z místa, kde plnil pracovní úkol, do místa, kde je v cizině na pracovní cestě ubytován“. Žalobce „je přesvědčen o tom, že pohyb mezi místem konání práce a místem ubytování v hotelu na pracovní cestě v cizině, je nutno hodnotit odlišně od cesty z práce do práce při běžném plnění pracovních povinností, kdy zaměstnanec jde do práce z místa svého bydliště“. Za „další otázku zásadního právního významu“ považoval, „zda, pokud při této cestě, při které žalobce zabloudil a odchýlil se od přímé trasy, se rozhodl pořídit fotodokumentaci zajímavého přírodního úkazu, aby ji mohl použít při prezentaci, kterou podává zaměstnavateli a spoluzaměstnancům o konání konference, kdy je obvyklé prezentovat též fotodokumentaci místa jejího konání, jde o činnost, která již zásadně vybočila z mezí plnění pracovních úkolů“. V této souvislosti by pak podle jeho mínění „bylo nutno rovněž vzít v úvahu, že v okamžiku, kdy došlo k úrazu, žalobce již nic nefotografoval, měl fotoaparát uložený v tašce a odcházel k místu, kde se nacházel hotel, v němž byl ubytován, a teprve v této chvíli – tedy nikoli při fotografování, byl hrubě fyzicky napaden a těžce zraněn“. Dovolatel rovněž „považuje za nezbytné upozornit“, že oporu v provedeném dokazování nemá závěr odvolacího soudu o tom, že právník žalovaného, který doporučil žalobci co nejdříve řešit nesrovnalosti s identifikací registračního poplatku, tím „nemohl mít na mysli, aby tak žalobce učinil bezprostředně po příletu“, a „není rovněž pravdou, že pořadatelé konference vyhradili vyřizování veškerých formalit na neděli 10 až 18.00 hodin“. Odvolací soud pak na podkladech uvedených „spekulativních“ úvah „učinil pro žalobce zcela překvapivé závěry, které byly v rozporu se závěry soudu prvního stupně“, o tom, že večerní návštěva v konferenčním centru dne 10.6.2006 nebyla činností související s plněním pracovních úkolů. Jestliže odvolací soud posoudil tuto otázku (povahy večerní návštěvy konferenčního centra) „po právní stránce jinak, než soud prvního stupně, aniž dal dovolateli možnost se ke změně právního názoru vyjádřit a uplatnit své námítky a argumenty“, došlo tím podle názoru žalobce „k porušení zásady dvojinstančnosti řízení a zásahu do práva na spravedlivý proces“. Žalobce navrhl, aby dovolací soud napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil a aby věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu oprávněnou osobou (účastníkem řízení) v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o.s.ř.), se nejprve zabýval tím, zda v posuzovaném případě je dovolání přípustné.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.).

Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [§ 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř.], jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [§ 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř.], nebo jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř. a jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [§ 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.].

Podle ustanovení § 237 odst. 3 o.s.ř. rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam [odstavec 1 písm. c)] zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je soudy rozhodována rozdílně, nebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak; k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 3 se nepřihlíží.

Žalobce napadá dovoláním rozsudek odvolacího soudu, kterým byl rozsudek soudu prvního stupně o věci samé potvrzen. Protože dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř. není v této věci přípustné (ve věci nebylo soudem prvního stupně vydáno žádné rozhodnutí ve věci samé, které by odvolací soud zrušil) může být přípustnost dovolání v této věci založena jen při splnění předpokladů uvedených v ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. přitom není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam; přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže dovolací soud za použití hledisek, příkladmo uvedených v ustanovení § 237 odst. 3 o.s.ř. dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé po právní stránce zásadní význam skutečně má.

Z hlediska skutkového stavu bylo v posuzované věci - mimo jiné - zjištěno (správnost skutkových zjištění soudů přezkumu dovolacího soudu nepodléhá - srov. § 241a odst. 2 a § 242 odst. 3 o.s.ř.), že žalobce jako zaměstnanec žalovaného byl vyslán žalovaným na pracovní cestu na zahraniční odbornou konferenci v telemedicině konanou ve dnech 10. až 16.6.2006 v N. ve městě T. Po příletu do T. dne 10.6.2006 ve večerních hodinách se žalobce ubytoval na hotelu a poté kolem 22. hodiny navštívil konferenční centrum, kde se měla od následujícího dne konat konference, na niž byl vyslán. Na zpáteční cestě do hotelu, kde byl ubytován, byl na nábřeží ve 23.35 hodin napaden n. občanem K. J., který žalobci způsobil závažnou újmu na zdraví.

Za tohoto skutkového stavu řešil odvolací soud - jak vyplývá z odůvodnění napadeného rozsudku - mimo jiné právní otázku, zda poškození zdraví (úraz), které v průběhu zahraniční pracovní cesty zaměstnanec utrpí cestou z budovy, v níž má vykonat činnost, která je předmětem pracovní cesty, do hotelu, v němž je ubytován, lze považovat za poškození zdraví v přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů, a zda se tedy jedná o pracovní úraz. Vzhledem k tomu, že tato právní otázka dosud nebyla v rozhodování dovolacího soudu ve všech souvislostech vyřešena, a protože posouzení uvedené otázky bylo pro rozhodnutí projednávané věci významné (určující), představuje napadený rozsudek odvolacího soudu z tohoto hlediska rozhodnutí, které má po právní stránce zásadní význam. Dovolací soud proto dospěl k závěru, že dovolání proti rozsudku odvolacího soudu je podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. přípustné.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1, věta první o.s.ř.), Nejvyšší soud České republiky dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné.

Otázku, zda v případě poškození zdraví žalobce, k němuž došlo 10.6.2006, jde o pracovní úraz, je třeba i v současné době posuzovat podle v té době platných právních předpisů, a to zejména podle zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, ve znění účinném do 30.6.2006, tj. přede dnem, kdy nabyt účinnosti zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů (srov. § 364 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce) - dále jen „zák. práce“, a podle nařízení vlády č. 108/1994 Sb., kterým se provádí zákoník práce a některé další zákony, ve znění účinném do 31.12.2006 (tj. přede dnem, než bylo zrušeno zákonem č. 262/2006 Sb., zákoníkem práce) - dále jen „nařízení vlády“.

Podle ustanovení § 190 odst. 1 zák. práce došlo-li u zaměstnance při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním k poškození na zdraví nebo k jeho smrti úrazem (pracovní úraz), odpovídá za škodu tím vzniklou zaměstnavatel, u něhož byl zaměstnanec v době úrazu v pracovním poměru. Podle ustanovení § 190 odst. 2 zák. práce pracovním úrazem není úraz, který se zaměstnanci přihodil na cestě do zaměstnání a zpět.

Jak správně uvedl soud prvního stupně, problematiku přímé souvislosti utrpěného úrazu s plněním pracovních úkolů řeší soudní praxe v obecné poloze tak, že je ji třeba posuzovat z hlediska místního, časového a věcného, tedy zda taková souvislost je dána vzhledem ke vztahu činnosti, při níž došlo k úrazu, k plnění povinností, které pro zaměstnance vyplývají z pracovního poměru (srov. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20.11.2001 sp. zn. 21 Cdo 2507/2000, uveřejněný v časopise Soudní judikatura ročník 2002, poř. č. 11). V poněkud konkrétnější poloze je otázka plnění pracovních úkolů a přímé souvislosti s ním upravena ustanoveními § 25 a 26 nařízení vlády.

Podle ustanovení § 25 odst. 1 nařízení vlády plněním pracovních úkolů je výkon pracovních povinností vyplývajících z pracovního poměru, jiná činnost vykonávaná na příkaz zaměstnavatele a činnost, která je předmětem pracovní cesty. Plněním pracovních úkolů je též činnost konaná pro zaměstnavatele na podnět odborové organizace nebo ostatních zaměstnanců, popřípadě i činnost konaná pro zaměstnavatele z vlastní iniciativy, pokud k ní zaměstnanec nepotřebuje zvláštní oprávnění nebo ji nekoná proti výslovnému zákazu zaměstnavatele, jakož i dobrovolná výpomoc organizovaná zaměstnavatelem (§ 25 odst. 2 nařízení vlády).

Podle ustanovení § 25 odst. 3 věty první a druhé nařízení vlády, v přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů jsou úkony potřebné k výkonu práce a úkony během práce obvyklé nebo nutné před počátkem práce nebo po jejím skončení. Takovými úkony však nejsou cesta do zaměstnání a zpět, stravování, ošetření, popřípadě vyšetření ve zdravotnickém zařízení, ani cesta k nim a zpět, pokud není konána v objektu zaměstnavatele

Podle ustanovení § 26 odst. 1 části věty před středníkem nařízení vlády, cestou do zaměstnání a zpět se rozumí cesta z místa zaměstnancova bydliště (ubytování) do místa vstupu do objektu zaměstnavatele nebo na jiné místo určené k plnění pracovních úkolů a zpět. Cesta z bydliště zaměstnance na pracoviště nebo do místa ubytování v jiné obci, která je cílem pracovní cesty, pokud není současně obcí jeho pravidelného pracoviště, a zpět se posuzuje jako nutný úkon před počátkem práce nebo po jejím skončení (§ 26 odst. 2 nařízení vlády).

V posuzované věci žalobce utrpěl újmu na zdraví v průběhu pracovní cesty v zahraničí, na kterou byl vyslán svým zaměstnavatelem (žalovaným). Pracovní cestou se rozumí časově omezené vyslání zaměstnance zaměstnavatelem na dobu nezbytné potřeby mimo sjednané místo výkonu práce za podmínky, že – tak jako tomu bylo i v případě žalobce – možnost vyslání zaměstnance na pracovní cestu byla dohodnuta v pracovní smlouvě. Zaměstnanec na pracovní cestě koná práci podle pokynů vedoucího zaměstnance, který ho na pracovní cestu vyslal (srov. § 38 odst. 1 zák. práce).

Soudům obou stupňů lze přisvědčit, že, je-li zaměstnanec vyslán na pracovní cestu, nelze považovat veškerou činnost zaměstnance po dobu pracovní cesty za plnění pracovních úkolů nebo za úkony, jež souvisí s plněním pracovních úkolů. Ustálená soudní praxe v této souvislosti vychází z názoru, že průběh pracovní cesty, ať jde o tuzemskou nebo zahraniční pracovní cestu konanou mimo území České republiky, se od svého počátku až do návratu z ní štěpí na více úseků, které z hlediska vztahu k plnění pracovních úkolů či přímé souvislosti s ním nemohou být posuzovány totožně. Z uvedeného vyplývá, že pro posouzení projednávané věci je významné, v rámci jakého „úseku“ pracovní cesty žalobce úraz utrpěl.

Je mimo pochybnost, že předmětem pracovní cesty je výkon práce (za stanovených podmínek) mimo místo výkonu práce sjednaného pracovní smlouvou. Činnost, která je předmětem pracovní cesty, je vždy – jak vyplývá z ustanovení § 25 odst. 1 nařízení vlády – plněním pracovních úkolů. Z toho je zřejmé, že činnost zaměstnance, která je předmětem pracovní cesty, na vlastním pracovišti v místě, které je cílem pracovní cesty, je třeba považovat za plnění pracovních úkolů, a tedy výkon práce. Vedle této činnosti je třeba do rámce plnění pracovních úkolů na pracovní cestě zahrnout též jakoukoli jinou činnost, kterou zaměstnanec v průběhu pracovní cesty vykoná na příkaz zaměstnavatele, popřípadě i činnost, kterou vykoná pro zaměstnavatele z vlastní iniciativy, pokud k ní nepotřebuje zvláštní oprávnění nebo ji nekoná proti výslovnému zákazu zaměstnavatele (srov. § 25 odst. 1 a 2 nařízení vlády).

Ohledně dalších „úseků“ pracovní cesty je v praxi zastáván názor, že cesta z bydliště zaměstnance k dopravnímu prostředku, jímž se pracovní cesta koná (automobil, autobus, vlak, letadlo), je považována za cestu do zaměstnání, která končí nástupem do dopravního prostředku, popř. vstupem do nádražní nebo letištní budovy. Samotná cesta určeným dopravním prostředkem z obce bydliště zaměstnance do místa, které je cílem pracovní cesty, a zpět je považována – jak vyplývá z ustanovení § 26 odst. 1 nařízení vlády – za úkon nutný před počátkem práce nebo po jejím skončení, a tedy úkon v přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů (srov. § 25 odst. 3 větu první nařízení vlády). Jestliže se zaměstnanec v místě, kde bude vykonávat činnost, která je předmětem pracovní cesty, nejdříve ubytuje (např. v hotelu, v ubytovně zaměstnavatele či u příbuzných nebo přátel), končí tento „nutný úkon před počátkem práce nebo po jejím skončení“ vstupem do místa ubytování. Následná cesta k vlastním pracovišti, která končí vstupem do budovy určené k plnění pracovních úkolů, a cesta zpět do místa ubytování je pak – bez ohledu na to, zda jde o tuzemskou nebo zahraniční pracovní cestu – v praxi považována za cestu do zaměstnání a zpět (srov. § 26 odst. 1 části věty před středníkem nařízení vlády). Z uvedeného vyplývá, že, ubytuje-li se zaměstnanec v obci, která je předmětem pracovní cesty (ať již v tuzemsku nebo v zahraničí), a z místa ubytování jde na pracoviště do budovy určené k plnění pracovních úkolů, pak poškození zdraví, které zaměstnanec utrpí cestou z místa ubytování na toto pracoviště nebo cestou zpět, nelze – jak se výslovně podává z ustanovení § 190 odst. 2 zák. práce – považovat za pracovní úraz.

Uvedené vztaženo na posuzovanou věc znamená, že žalobce poté, co se po příletu do místa, které bylo cílem jeho pracovní cesty (T. v N.), ubytoval v hotelu, nastoupil cestu do zaměstnání, kterou ukončil okamžikem, kdy vstoupil do budovy konferenčního centra. Vykonával-li žalobce v době návštěvy konferenčního centra (v den před vlastním zahájením konference) činnost v zájmu zaměstnavatele (lhostejno zda na jeho pokyn či z vlastní iniciativy, pokud k ní nepotřeboval zvláštní oprávnění nebo ji nekonal proti výslovnému zákazu zaměstnavatele), pak zde plnil pracovní úkoly (srov. § 25 odst. 1 a 2 nařízení vlády). Okamžikem východu z budovy konferenčního centra pak žalobce nastoupil cestu ze zaměstnání, kterou by ukončil vstupem do hotelu, kde byl ubytován. Jestliže byl žalobce na této cestě z konferenčního centra do hotelu (v okamžiku, kdy – jak zdůrazňuje dovolatel – „odcházel k místu, kde se nacházel hotel, kde byl ubytován“) napaden a utrpěl poškození zdraví, je za tohoto stavu – bez ohledu na to, zda žalobce při této cestě „zabloudil a odchýlil se od přímé trasy“ – odůvodněn závěr, že k jeho úrazu došlo při cestě ze zaměstnání, a tudíž že se nejedná o pracovní úraz ve smyslu ustanovení § 190 odst. 1 zák. práce.

Jestliže žalobce v dovolání vytýká odvolacímu soudu, že ve věci „učinil pro žalobce (bez možnosti jeho vyjádření) zcela překvapivé závěry“, jestliže povahu večerní návštěvy žalobce v konferenčním centru dne 10.6.2006 „posoudil jinak, než soud prvního stupně“, potom přehlíží, že uvedený závěr nebyl pro konečné rozhodnutí odvolacího soudu určující. Za tohoto stavu by uvedená námitka – i kdyby byla opodstatněná – nemohla mít na konečné rozhodnutí ve věci žádný vliv, neboť soudy obou stupňů své rozhodnutí ve věci založily na závěru o povaze činnosti, kterou žalobce konal bezprostředně před úrazem (napadením), kterou oba soudy posoudily shodně (jako činnost, která „nesouvisela s plněním pracovních úkolů“). Odvolacímu soudu proto nelze důvodně vytýkat „porušení zásady dvojinstančnosti řízení a zásah do práva na spravedlivý proces“.

Z uvedeného vyplývá, že napadený potvrzující rozsudek odvolacího soudu je věcně správný. Protože nebylo zjištěno, že by rozsudek odvolacího soudu byl postižen vadou uvedenou v ustanovení § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o.s.ř. nebo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud České republiky dovolání žalobce podle ustanovení § 243b odst. 2, části věty před středníkem o.s.ř. zamítl.

O náhradě nákladů dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 243b odst. 5, věty první, § 224 odst. 1 a § 151 odst. 1, věty první o.s.ř., neboť žalobce s ohledem na výsledek řízení na náhradu svých nákladů nemá právo a žalovanému (ani vedlejšímu účastníkovi) v dovolacím řízení žádné účelné

vynaložené náklady nevznikly (§ 142 odst. 1 o.s.ř.).

Proti tomuto rozsudku není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 5. ledna 2012

JUDr. Zdeněk N o v o t n ý, v. r.

předseda senátu

www.nsoud.cz

2018 - MPSV, TREXIMA, spol. s r.o.